

САМОДАЙ Т. С., ЖУКОВА А. А.

ПАЛАЦ КНЯГИНИ ЛЬОВОЇ - ПАМ'ЯТКА АРХІТЕКТУРИ XIX СТОЛІТТЯ

Є така думка, що в селі Бочечки нічого цікавого з історичної точки зору немає. Але в Бочечках кожна вулиця, кожен будинок мають власне обличчя, ім'я, біографію. А школа взагалі - історична пам'ятка. Панський маєток на околиці села з великими вікнами, колонами, просторими кімнатами... Залишився він нам у спадок від панів.

Земля, на якій побудована школа, належала панам Львовим, які колись володарювали на наших землях, - Андрію Івановичу та Марії Дмитрівні. Ця родина мала доньку Ганнусю, яка полюбляла подорожувати за кордон. Саме звідти вона й привезла проект будівлі нового маєтку. Будували споруду власні кріпаки, селяни, а також майстри з м. Путивля. Побудували за одне літо.

Двоповерховий будинок з білосніжними колонами, балконами в стилі класицизму засяяв на околиці Бочечок восени 1866 року. Протягом року кожна кімната будинку була наповнена теплим повітрям: влітку їх зігрівало сонце, а взимку - чудо-печі. Піч опалення була розташована під будинком і обігрівала стіни приміщення. Ходи розміщалися у стінах, куди поступало гаряче повітря. І ніякі зимові морози не були страшні господині.

Ганну Андріївну Львову поважали всі: і кріпаки, і селяни. Адже людей вона не ображала, розраховувалася вчасно, бо мала два цукрові заводи, ліс, власну землю.

У той час, коли господарювала Ганна Андріївна, вона часто влаштовувала розкішні бали. Про це нам нагадає в школі велика бальна зала. Ніжна, чарівна музика линула бочечківськими вулицями, а гості кружляли у вальсі. Розкішні бальні сукні, строгі чорні костюми, вишукані зачіски чарували зір. Сьогодні в цьому залі кружляють у танку і наші учні, линучи в думках у минуле. Згадують старожили Ганну Іванівну Львову добрим словом. Не стало її в 1912 році. Чуйну княгиню прийшло ховати все село. А її казковий будинок - добра згадка про неї й сьогодні.

Після революції в цьому будинку був облаштований сільськогосподарський технікум, який працював до 1934 року. Студенти вели активну культурно-масову роботу на селі, брали участь у ліквідації неписьменності, читали лекції, проводили бесіди. У 1935 році це приміщення перебудували для сільської школи, де вона знаходиться й зараз.

Під час Великої Вітчизняної війни будівлю школи захопили німці. Тут вони утримували полонених. Після звільнення села німці, відступаючи, підпалили споруду. У результаті згорів лише дах, який вже згодом було відновлено.

Кам'яний двоповерховий палац знаходиться на околиці невеликого села посеред ландшафтного парку, площа якого 10,4 га. Упродовж XVIII-XIX ст. селом Бочечки, яке тоді належало Путивльському повіту Курської губернії, володіли князі Львови. Вони в 1745 році заклали маєтковий парк на регулярній

основі, який мав строго осьову композицію. З часом парк перетворився на ландшафтний. Зараз в ньому ростуть липа, дуб, клен, осокір, а також різноманітні кущі.

Палац збудовано в 1866 р. в стилі високого класицизму на замовлення господинині маєтку - княгині Львової. Автор проекту невідомий. В 1880-х роках селом володів підполковник князь Олександр Миколайович Львов, в палаці було реконструйовано фасади, після чого вони отримали деякі риси, притаманні неоренесансному стилю. За радянської влади в палаці було облаштовано сільську школу. При цьому було повністю втрачено декор інтер'єрів, а також коринфські капітелі колон і пілястр паркового фасаду.

Палац розміщено на продольній осі парку. На його симетричні фасади орієнтуються осі головної паркової алеї і під'їзної алеї, яка закінчується традиційною для класицизму круглою клумбою з круговим об'їздом перед парадним фасадом палацу.

Палац має дуже компактну розпланувально-просторову композицію. Він прямокутний в плані, з масивною півротондою танцювального залу, яка виступає на парковому фасаді. Під бічними частинами корпусу є підвали.

Спершу розпланування обох поверхів було анфіладним, зараз воно коридорне з двостороннім розміщенням класів. Танцювальний зал двосвітний, з балконом на колонах.

Парадний фасад виконано в класицистичних архітектурних формах. Будівля має високий, енергійно профілірований цоколь, міжповерховий карниз. Площини фасадів першого та другого поверхів рустовані, причому перший поверх має глибокий рельєф. Передній фасад має три кріповки: середню - на три вікна і бокові - одновіконні. Усі вікна першого поверху прямокутні, розміщені в неглибоких нішах, мають рельєфно виділені замкові камені. Вікна другого поверху різноманітніші: в кріповках - арочні, з горизонтальними імпостами, архівольтами й замковими каменями, на западаючих площинах - прямокутні, з горизонтальними мандриками. На осі парадного фасаду влаштовано широкі прямі східці. Над ними був балкон з балюстрадаю (зруйновано у 1988 р.).

Головним акцентом паркового фасаду є напівротонда танцювального залу, оточена колонною галереєю. Ротонда має дещо іншу структуру стіни, ніж решта корпусів: високі прямокутні віконні та дверні пройоми першого ярусу і "ампірні" сегментні вікна другого ярусу.

Палац збудований із цегли на вапняково-піщаному розчині, побілений. Перекриття плоскі балочні, підлога з дощок, вальмовий дах на дерев'яних стропилах вкритий шифером.

У 2010 році було реконструйовано фасад та дах маєтку.

Палац княгині Львової є унікальним для Сумщини зразком маєткового будинку епохи високого класицизму. Пам'ятка включена в Звід пам'яток історії та культури України (том "Сумська область"), проте досі не поставлена на державний облік і не внесена в Державний реєстр нерухомих пам'яток України.

Та не лише казково-дивовижний палац залишили нам на згадку пани Львови, а ще й чудовий парк, що зігріває школу від холодних вітрів. Тепер уже не ходять

його стежками вишукані дами у розкішних сукнях та їхні галантні кавалери, а метушиться дзвінкоголоса дівчора, і лише дуби-велетні тихенько нашіптують свою історію у віках. Про те, що парк був закладений силами селян, кріпаків панів Львових у 1745 році. Праця їх була каторжною. Вони викопали всередині парку ставок із плетивом широких канав, насипали вручну пагорби, які називають Горбатий, Лисий та острів Любові.

З давніх-давен, із покоління в покоління передається легенда про острів Любові. Звісно, ця легенда дійшла й до нашого часу.

Княгиня Львова найбільш за все любила свій маєток. А чудовий парк був найкращим місцем для відпочинку. Одного дня, прогулюючись чарівними стежками цього загадкового місця, вона побачила незнайомця. Їх погляди зустрілися, він палко подивився в її очі, від його погляду почало частіше битися серце дівчини. Не відводячи очей від княгині, він ледве вимовив, що з друзями вирушив на полювання і заблукав у лісах. Ганна Андріївна із ввічливості запросила юнака в маєток відпочити з дороги.

За вікном вігальні буяла весна: у повітрі - пахощі квітів, соловейко наспівує про кохання. Швидко минув час, зійшла перша зірочка. Загадковий юнак залишив палац та залишився в серці панянки назавжди.

Не судилося Ганні Андріївні зустріти на своєму шляху судженого. Так вона й пронесла через усе життя кохання до таємничого гостя, а острів, де молода княгиня зустріла свою єдину любов, був названий островом Любові.

Правдива ця легенда чи ні, нам не дізнатися ніколи. Але закохані юнаки та дівчата, прогулюючись стежками нашого парку, зупиняються біля пагорба, поринаючи в мить минулих століть, коли хвилююче почуття навіки заповонило чарівну панну, і вірять, що їхнє кохання буде вічним.

У ставку була панська купальня, дно якої було вистелено дубовими дошками. Водилося багато риби (в'юни, щуки, карасі), а на поверхні плеса плавали лебеді... Одночасно із утворенням ставка були висаджені дуби, липи, клени, ясени, сріблясті тополі, берези, сосни. Поряд із звичайними та червоними дубами росте клен ясенелистий, татарський, ясен звичайний, чорна вільха, серцелиста липа, берест, канадська тополя, сосна звичайна, зелений ясен, звичайна ліщина тощо.

Територія парку була оточена цегляним муром та глибоким ровом.

У парку на високих соснах гніздилися черногузи. Лелек приваблювали і для них мостили гнізда, обплітали лозою. Графиня Львова милувалася роботою сміливця, який за 50 копійок зносив колесо на верхівку дерева-велетня.

Приємно і сьогодні пройти алеями парку, вдихаючи свіжу прохолоду аромату квітів, або просто посидіти на шовковій траві у тіні дерев.